

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАТИКИ ТА ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету
інформаційних технологій

/Повхан І.Ф./

«30» *серпня* 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ СКЛАДАННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ПРОГРАМ

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**
Галузь знань **03 Гуманітарні науки**
Спеціальність **035 Філологія**
Спеціалізація **035.10 Прикладна лінгвістика**
Освітня програма **Прикладна лінгвістика**
Статус дисципліни **обов'язкова**
Мова навчання **українська**

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи складання лінгвістичних програм**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **03 Гуманітарні науки** спеціальності **035 Філологія** спеціалізації **035.10 Прикладна лінгвістика** освітньої програми «**Прикладна лінгвістика**».

Розробник: Лях І. М. доц., к.т.н., доцент кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін**

протокол № 12 від « 23 » червня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Василь КУТ

Схвалено науково-методичною комісією факультету інформаційних технологій

протокол № 9 від « 30 » червня 2023 р.

Т.в.о. Голови науково-методичної комісії _____

 Ігор ПОВХАН

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1 - й	2 - й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	2 – й	4 - й
	Лекції:	
	30	10
	Практичні (семінарські):	
	-	-
	Лабораторні:	
Вид підсумкового контролю: екзамен	14	-
Форма підсумкового контролю: письмова	Самостійна робота:	
	46	80
	Індивідуальна робота:	
	-	-

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи складання лінгвістичних програм**» є ознайомлення студентів з загальними положеннями складання лінгвістичних програм у прикладній лінгвістиці.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІНТ. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Уміти застосовувати сучасні досягнення мовознавства та інформаційних технологій, що передбачає застосування певних теорій і методів відповідної науки.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК 14. Здатність розробляти лінгвістичне забезпечення інформаційних систем різних типів, будувати системи прикладного характеру в галузі штучного інтелекту, керувати системами машинного перекладу.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «**Основи складання лінгвістичних програм**» не потребує попереднього вивчення компонентів освітньої програми.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Прикладна лінгвістика**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	РН 06

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи складання лінгвістичних програм**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати основні методи та підходи до розробки лінгвістичних програм; вміти використовувати спеціалізовані інструменти та бібліотеки для розробки лінгвістичних програм; використовувати різні інтернет-ресурси та електронні бази даних для збору, аналізу та обробки лінгвістичних даних.	РН 06

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- захист звітів на лабораторних заняттях;
- реферати;
- презентації;
- модульні контрольні роботи;
- екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, оцінювання виконання лабораторних завдань, написання самостійних робіт.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: письмовий екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	70	100
7	8	7	8		

T1, T2... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	70	100
10	10	10		

T5, T6... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття	5	20	5	20
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	70	1	70
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

МК1 та МК2 складається з випадкових 7 описових питань теоретичного курсу. Максимальна кількість балів за кожне питання – 10 балів. Максимальна оцінка за модульний контроль – 100 балів. Якщо студент не був присутнім на модульному контролі, або бажає перездати - він має право його здати згідно розроблених процедур в Положенні про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

До складання екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які мають підсумковий доекзаменаційний рейтинговий бал не менше 35.

Здобувач вищої освіти, доекзаменаційний рейтинговий бал якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити його до початку екзамену під час чергування викладачів на кафедрі у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету. В протилежному випадку, здобувач не допускається до екзамену, і у нього виникає академічна заборгованість.

Екзамен з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти може не скласти, якщо він успішно пройшов усі модульні контролі та його влаштовує підсумкова доекзаменаційна рейтингова оцінка за навчальний рік. Здобувачі вищої освіти, рейтинговий бал яких становить від 35 до 59, екзамен складають обов'язково.

Здобувач освіти може підвищити на екзамені рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання екзамену оцінка не може бути менша за доекзаменаційний рейтинговий бал.

Екзамен проводиться в усній формі. На екзамен вноситься навчальний матеріал семестру. Екзаменаційний білет складається з теоретичних питань. Оцінювання результатів навчання на екзамені здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за екзамен вноситься у відомість обліку успішності.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен, диф. залік	залік
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно	не зараховано
0 - 34	F		

Оцінка відмінно (A) виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні лабораторних завдань студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (B) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні лабораторних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (C) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Лабораторні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні лабораторних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка задовільно (E) виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні лабораторних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.

Оцінка незадовільно (FX) виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати лабораторні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь серйозний елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати лабораторні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні. За результатами контролю знань студентів, дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового екзамену) – «відмінно», «добре», та «задовільно». Студент має право підвищити оцінку, складаючи екзамен.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Мови програмування.

Тема 2. Переваги та недоліки різних мов програмування.

Тема 3. Етапи створення лінгвістичних програм.

Тема 4. Внутрішня та зовнішня сторона програм.

Тема 5. Розробка дизайну лінгвістичних програм.

Тема 6. Властивості оцінки ефективності алгоритму.

Тема 7. Переваги та недоліки використання алгоритмів в лінгвістичних програмах.

Тема 8. Властивості оцінки ефективності циклу.

Модуль 2

Тема 9. Переваги та недоліки циклів в існуючих програмах.

Тема 10. Програмування в лінгвістиці.

Тема 11. Вимоги до створення лінгвістичних програм.

Тема 12. Бази даних у лінгвістичних програмах.

Тема 13. Система управління базами даних в лінгвістичних програмах.

Тема 14. Процес додавання баз даних до лінгвістичних програм.

Тема 15. Технологія роботи в простих програмах для розробки баз даних.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Форма навчання: денна					Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота		самостійна робота	лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота
Модуль 1											
Тема 1. Мови програмування		2				3		1			5
Тема 2. Переваги та недоліки різних мов програмування		2				3					5
Тема 3. Етапи створення лінгвістичних програм		2		2		3		1			5
Тема 4. Внутрішня та зовнішня сторона програм		2				3					5
Тема 5. Розробка дизайну лінгвістичних програм		2		2		3		1			5
Тема 6. Властивості оцінки ефективності алгоритму		2				3		1			5
Тема 7. Переваги та недоліки використання алгоритмів в лінгвістичних програмах		2		2		3					5
Тема 8. Властивості оцінки ефективності циклу		2		2		3		1			5
Модульна контрольна робота		16		8		24		5			40
Разом за модуль		16		8		24		5			40

Модуль 2										
Тема 9. Переваги та недоліки циклів в існуючих програмах		2				3				6
Тема 10. Програмування в лінгвістиці		2	2			3		1		6
Тема 11. Вимоги до створення лінгвістичних програм		2				3		1		6
Тема 12. Бази даних у лінгвістичних програмах		2	2			3		1		6
Тема 13. Система управління базами даних в лінгвістичних програмах		2				3				6
Тема 14. Процес додавання баз даних до лінгвістичних програм		2				3		1		5
Тема 15. Технологія роботи в простих програмах для розробки баз даних		2	2			4		1		5
Модульна контрольна робота		14	6			22		5		40
Разом за модуль		14	6			22		5		40
Разом за семестр		30	14			46		10		80

6.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Етапи створення лінгвістичних програм	2	-
2	Розробка дизайну лінгвістичних програм	2	-
3	Переваги та недоліки використання алгоритмів в лінгвістичних програмах	2	-
4	Властивості оцінки ефективності циклу	2	-
5	Програмування в лінгвістиці	2	-
6	Бази даних у лінгвістичних програмах	2	-
7	Технологія роботи в простих програмах для розробки баз даних	2	-
	Разом	14	-

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Мови програмування	3	5
2	Переваги та недоліки різних мов програмування	3	5
3	Етапи створення лінгвістичних програм	3	5
4	Внутрішня та зовнішня сторона програм	3	5
5	Розробка дизайну лінгвістичних програм	3	5
6	Властивості оцінки ефективності алгоритму	3	5
7	Переваги та недоліки використання алгоритмів в лінгвістичних програмах	3	5
8	Властивості оцінки ефективності циклу	3	5
9	Переваги та недоліки циклів в існуючих програмах	3	6
10	Програмування в лінгвістиці	3	6
11	Вимоги до створення лінгвістичних програм	3	6

12	Бази даних у лінгвістичних програмах	3	6
13	Система управління базами даних в лінгвістичних програмах	3	6
14	Процес додавання баз даних до лінгвістичних програм	3	5
15	Технологія роботи в простих програмах для розробки баз даних	4	5
	Разом	46	80

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійний проектор.

Обладнання: персональні комп'ютери, ноутбуки.

Програмне забезпечення: Microsoft Office, сервіс Google Meet, дистанційна платформа Moodle.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Белоногов Г. Г., Зеленков Ю. Г., Новосьолов А. П., Хорошилов О. А., Хорошилов О. О. Метод аналогії в комп'ютерній лінгвістиці. СБ «Науково-технічна інформація» сер. 2, №1, ВІНІТІ, 2020 р.

2. Белоногов Г. Г., Зеленков Ю. Г., Новосьолов А. П., Хорошилов А. А., Хорошилов А. А. Системи фразеологічного машинного перекладу. Стан і перспективи розвитку. СБ «Нано-технічна інформація» сер. 2, №12, ВІНІТІ, 2018 р.

3. Стахмич Ю. С. Прикладна лінгвістика та інформатика: лабораторний практикум / Ю. С. Стахмич, В. Д. Мельник. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2017. 96 с.

4. Biskub I. Language in Applied Linguistics: a Historical Perspective. Актуальні питання іноземної філології. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2017. №6. С. 10–17.

5. Денисюк В. В. Інформаційні технології в лінгвістиці. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. 135 с.

Допоміжна література

1. Крєневич А. П. Алгоритми і структури даних. Підручник. К.: ВПЦ «Київський Університет», 2021. 200 с.
2. В. М. Ільман Алгоритми, дані і структури даних. Навч. посіб. / О. П. Іванов, Л. О. Панік. Дніпропет. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. Дніпро, 2019. 134 с.
3. Томас Г. Кормен, Чарльз Е. Лейзерсон, Роналд Л. Рівест, Кліфорд Стайн. Вступ до алгоритмів. К.: К. І. С., 2019. 1288 с.
4. Алгоритми і структури даних: практикум: навч. посіб. / Н. І. Стратієнко, М. Д. Годлевський, І. О. Бородіна – Харків: НТУ«ХПИ», 2017. 224 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Закон України «Про інформацію» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище ініціали)